

LATVIJAS REPUBLIKAS
VESELĪBAS MINISTRIJA

Priekšlikumi alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanai un alkoholisma ierobežošanai 2012. – 2014.

Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes sēde

Rīga

02.02.2010.

Veselības ministrijas

Sabiedrības veselības departamenta

direktore Inga Šmate

Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2011.–2017.gadam izstrāde

Mērķis: Saglabāt, uzlabot un atjaunot Latvijas iedzīvotāju veselību, pagarināt paredzamo mūža ilgumu, mazinot atšķirību starp vīriešiem un sievietēm, un padarīt pēc iespējas veselīgus nodzīvotos dzīves gadus.

Apakšmērķi (6), alkoholisko dzērienu lietošana būtiski ietekmē sekojošus apakšmērķus:

- Uzlabot mātes un bērnu veselību, samazināt zīdaiņu mirstību.
- Samazināt traumatismu un mirstību no ārējiem nāves cēloņiem.

Iepriekšējā pieredze:

Alkohola patēriņa samazināšanas un alkoholisma ierobežošanas programma 2005.-2008.gadam

Informatīvie ziņojumi par programmas īstenošanu 2005., 2006., 2007. un 2008.gadā pieejami

Ministru kabineta mājaslapā:

<http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=1894>

Jaunas programmas izstrāde 2009.gadā - nepieciešama aktualizācija

Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģiona galveni darbības virzieni 2011.gadā*:

1. Smēķēšanas ierobežošana
2. Alkoholisko dzērienu lietošanas samazināšana
3. Pārtikas industrijas mārketinga spiediena uz bērniem samazināšana

*<http://www.euro.wno.int/en/nome>

LATVIJAS REPUBLIKAS
VESELĪBAS MINISTRIJA

Pasaules Veselības organizācija
PVO Eiropas reģiona izpilddirektore
Zsuzsanna Jakab vadībā ir izstrādājusi
projektu:

Eiropas Alkohola Rīcības plāns 2012.-2020.gadam

Projekts plašāk tiks diskutēts Reģionālās
komitejas tikšanās ietvaros 2011.gada
11.-15. septembrī , Baku, Azerbaidžanā

Global Strategy to Reduce the Harmful Use of Alcohol 2010

Katru gadu riskanta (pārmērīga) alkoholisko dzērienu lietošana nogalina 2,5 milj. cilvēku, tajā skaitā 320 000 jauniešu vecumā no 15-29 gadiem

Lai ieviestu sekmīgu alkoholisma ierobežošanas politiku, jāpievērš uzmanība :

- veselības sektora vadošā loma (bet - citu sektoru un sabiedrības iesaiste)
- cenu politika
- nelegālai alkoholisko dzērienu ražošanas un izplatīšanas ierobežošanai

LATVIJAS REPUBLIKAS
VESELĪBAS MINISTRIJA

European status report on alcohol and health 2010

Pieejams PVO mājas lapā:

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0004/128065/e94533.pdf

Ziņojumā parādīti 53 valstu salīdzinošie rādītāji alkoholisko dzērienu patēriņa jomā

Noteikti galvenie rīcības virzieni, kādos būtu jāstrādā Eiropas valstīm, lai samazinātu alkoholisko dzērienu patēriņu

LATVIJAS REPUBLIKAS
VESELĪBAS MINISTRIJA

**leteikumi
politikas
veidotājiem:**

Pierādījuma raksturs	Darbības, kas samazina alkoholisko dzērienu patēriņa radīto kaitējumu	Darbības, kas nesamazina alkoholisko dzērienu patēriņa radīto kaitējumu
Pārliecinošs (PVO uzskata, ka ir pietiekoši daudz pierādījumu)	<ul style="list-style-type: none">✓ Nodokļi✓ Valdības monopols mazumtirdzniecībā✓ Ierobežojumi tirdzniecības vietu skaitam pašvaldībās✓ Ierobežojumi attiecībā uz tirdzniecības dienām un stundām✓ Zemākā pieļaujamā alkohola koncentrācija autovadītājiem✓ Izlases veida elpošanas testi✓ Alkohola radīto veselības traucējumu ārstēšana	<ul style="list-style-type: none">✓ Izglītošana un informēšana skolās

***leteikumi
politikas
veidotājiem
(bet ir
izvērtējami)***

Pierādījuma raksturs	Darbības, kas samazina alkoholisko dzērienu patēriņa radīto kaitējumu	Darbības, kas nesamazina alkoholisko dzērienu patēriņa radīto kaitējumu
<p><u>Iespējami</u> (PVO apkopotā informācija liecina, ka atsevišķās valstīs šādi pasākumi ir samazinājuši kaitējumu, bet citās nav)</p>	<ul style="list-style-type: none">✓ Minimālā cena par gramu alkohola✓ Ierobežojumi uz komerciālās komunikācijas apjomu (reklāmas ierobežojumi)✓ Ierobežojumi attiecībā uz pārdošanu personām, kas ir apreibinošu vielu ietekmē	<ul style="list-style-type: none">✓ Zemāki nodokļi pārrobežu tirdzniecībā✓ Alkohola pārdevēju apmācība✓ Kampanjas autovadītājiem✓ Marķēšana un brīdinājumi patērētājam uz etiķetēm✓ Sabiedrības izglītošanas kampaņas

**PVO
neiesaka
iekļaut
nacionālajās
stratēģijās :**

Pierādījuma raksturs	Darbības, kas samazina alkoholisko dzērienu patēriņa radīto kaitējumu	Darbības, kas nesamazina alkoholisko dzērienu patēriņa radīto kaitējumu
Varbūtējs (šādas aktivitātes ir bijušas tikai atsevišķās valstīs, nav pietiekošu pierādījumu par to ietekmi)	<ul style="list-style-type: none">✓ Vadītāju apliecību aizturēšana✓ Alkoholisko dzērienu lietošanas aizliegums✓ Programmas darbavietās✓ Sabiedriskās programmas	<ul style="list-style-type: none">✓ Kampanjas, ko finansē alkohola industrija

Pieredze – visās valstīs notiek diskusijas

Šveicē

Īpaša uzmanība tiek pievērsta jauniešu aizsardzībai pret alkoholisko dzērienu izplatītāju mārketinga aktivitātēm

Francijā

ir aizliegtas tiešas un netiešas alkoholisko dzērienu reklāmas (arī sporta pasākumu translācijās, reklāmas stendos, uz sporta krekliem)

Zviedrijā, Spānijā

jaunieši alkoholiskos dzērienus drīkst iegādāties no 20 gadu vecuma

Priekšlikumi alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanai un alkoholisma ierobežošanai 2012. – 2014.

rīcības virzieni:

- ❑ alkoholisko dzērienu pieprasījuma samazināšana
- ❑ alkoholisko dzērienu pieprasījuma samazināšana
- ❑ sabiedrībai riskantas un kaitējošas alkoholisko dzērienu lietošanas samazināšana
- ❑ alkoholisko dzērienu lietošanas un to seku monitorings un sabiedrības informēšana

1. rīcības virziens - piedāvājuma samazināšana: uzdevumi

- 1.1. nelikumīgas alkoholisko dzērienu aprites apkarošana
- 1.2. kvalitātes un nekaitīguma kontrole
- 1.3. reklāmas ierobežošana
- 1.4. pieejamības jauniešiem (13.-15.g.v.) samazināšana
- 1.5. tirdzniecības ierobežošana

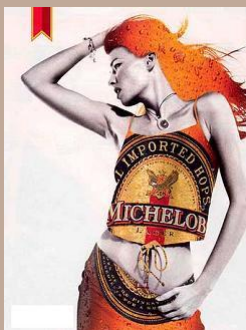

2. rīcības virziens - pieprasījuma samazināšana: uzdevumi

2.1. cenu un nodokļu palielināšana

2.2. alkoholisko dzērienu lietošanas profilakses pasākumi

2.3. ārstēšanas un rehabilitācijas nodrošināšana

3. rīcības virziens – riskantas un kaitējošas lietošanas samazināšana: uzdevumi

3.1. alkoholisko dzērienu ietekmē izraisīto ceļu satiksmes negadījumu samazināšana

3.2. alkoholisko dzērienu lietošanas seku mazināšana

4. rīcības virziens – alkoholisko dzērienu lietošanas un tās radīto seku indikatorrādītāju monitorings un sabiedrības informēšana: uzdevumi

4.1. informācijas apzināšana un starpnozaru informācijas apmaiņa

Piedāvātā tālākā rīcība:

- 1) Jāpapildina un jāaktualizē VM izstrādātā **Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas plāna 2012.-2014.** rīcības virzienu projekts –(VM)
- 2) Jāaktualizē plāna informatīvā sadaļa (VEC)
- 3) Jāsaņem ieteikumi no Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes locekļiem
- 4) Jāizvērtē PVO ieteikumi un Eiropas Alkoholā Rīcības plāna projektā 2012.-2020.gadam ietvertie pasākumi

LATVIJAS REPUBLIKAS
VESELĪBAS MINISTRIJA

Paldies par uzmanību !